

Notat

Sagsansvarlig
Peter Nyman
Partner, advokat

Sagsbehandler
Asger Janfelt
Advokat

Advokatpartnerselskabet Energi & Miljø
Borggade 1, 2. tv.
8000 Aarhus C

CVR-nr. 41460830

+45 86 18 00 60
+45 25 29 08 43

aj@eom.dk
www.eom.dk

Sagsnr. 15466

15. december 2022

Vedr. vurdering af screeningspligt ved etablering af gyllebeholder

1. Indledning og sammenfatning

Faxe Kommune har bedt Advokatfirmaet Energi & Miljø vurdere, om etablering af en beholder med en kapacitet på ca. 5000 m³ til opbevaring af afgasset biomasse fra Solrød Biogas på matr. nr. 1af, Vindbyholt By, Roholte, er omfattet af screeningspligt efter miljøvurderingslovens regler om miljøvurdering af konkrete projekter (VVM).

På baggrund af bl.a. Miljøstyrelsens meget klare vejledende udtalelse af 2. september 2022 finder vi efter en samlet vurdering at måtte lægge til grund, at projektet ikke er omfattet af screeningspligt, idet projektet må anses for undtaget fra miljøvurderingslovens anvendelsesområde efter lovens § 4, stk. 3, jf. husdyrbruglovens § 4 a.

Det må efter vores vurdering i givet fald også indebære, at Faxe Kommune ikke som forudsætning for meddelelsen af en landzonetilladelse efter planlovens § 35 kan stille krav om, at ansøger samtidig har indgivet en ansøgning om screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 21.

Vi skal i den forbindelse bemærke, at kravet om en forudgående miljøvurdering eller screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, udtrykkeligt alene omfatter de projekter, der er omfattet af lovens bilag 1 og 2 samt forudsætningsvis i øvrigt af lovens anvendelsesområde.

2. Baggrund og problemstilling

En ansøgning om landzonetilladelse til projektet efter planlovens § 35 er indgivet af ejeren til matr. nr. 1af, Vindbyholt By, Roholte. Ansøger ejer selv ca. 140 ha udbringningsarealer i umiddelbar nærhed af placeringen og forpagter yderligere ca. 110 ha. Ansøger oplyser, at den opbevarede husdyrgødning alene skal udbringes på disse arealer. Ansøger oplyser endvidere, at beholderen etableres og ejes af Solrød Biogas, og at ansøger efter 12 år overtager beholderen som ejer. På ejendommen drives alene virksomhed med planteavl, og gødningsopbevaringsanlægget skal således etableres på en ejendom, der ikke er husdyrbrug.

Screeningspligten efter miljøvurderingsloven omfatter som udgangspunkt de projekter, der er optaget på lovens bilag 2, mens de obligatorisk VVM-pligtige projekter fremgår af bilag 1. De relevante bilagspunkter er bilag 2, pkt. 1, litra e, om anlæg til intensiv husdyravl (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1), og pkt. 11, litra b, om anlæg til bortskaffelse af affald (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).

Det fremgår af miljøvurderingslovens § 4, stk. 3, at loven ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter omfattet af bilag 1 eller 2, såfremt projekterne miljøvurderes efter anden lovgivning, som udtrykkeligt undtager disse projekter fra denne lov.

Ligeledes fremgår det af husdyrbruglovens § 4 a, at miljøvurderingsloven ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter, der er omfattet af husdyrbrugloven eller regler udstedt i medfør heraf.

Husdyrbruglovens anvendelsesområde er fastlagt i lovens § 2. Det fremgår af § 2, stk. 1, at loven finder anvendelse på husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre forhold forbundet med husdyrhold. Loven finder desuden anvendelse på arealer, som modtager gødning.

Ved gødningsopbevaringsanlæg forstås efter husdyrbruglovens § 3, stk. 1, nr. 3, en bygning eller anden fast placeret indretning, hvor der opbevares husdyrgødning, restvand eller ensilagesaft.

Husdyrgødning er i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 3, nr. 1, defineret som bl.a. flydende husdyrgødning samt blandinger heraf med andre stoffer, produkter og materialer. Ved flydende husdyrgødning forstås efter § 3, nr. 5, bl.a. ajle, møddingsaft, gylle, herunder i afgasset form, samt blandinger af disse og blandinger af førnævnte med andre stoffer, produkter og materialer, herunder i afgasset form, medmindre blandingen er restvand.

Faxe Kommune har på den baggrund lagt til grund, at den ansøgte beholder til opbevaring af afgasset biomasse fra Solrød Biogas i husdyrbruglovens forstand er et gødningsopbevaringsanlæg, idet biomassen er iblandet gylle inden forsu-ring.

Faxe Kommune har foreløbig herefter vurderet, at projektet er undtaget miljøvurderingslovens anvendelsesområde efter husdyrbruglovens § 4 a, og at projektet således ikke er omfattet af screeningspligt efter miljøvurderingsloven.

Til grund for Faxe Kommunens foreløbige vurdering ligger bl.a. en vejledende udtalelse af 2. september 2022 fra Miljøstyrelsen, hvor styrelsen vurderer, at beholdere til opbevaring af husdyrgødning, herunder f.eks. husdyrgødningsbaseret afgasset biomasse, er omfattet af husdyrbrugloven, og derfor ikke skal undergå screening i henhold til miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 11, litra b, ej heller såfremt de opføres på jordbrugsvirksomheder som defineret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, jf. husdyrbruglovens § 4 a. Styrelsen har ved sin vurdering bl.a. inddraget lovforarbejderne fra den ny regulering af husdyrområdet mv. i 2017, ligesom styrelsen har lagt vægt på, at lovens § 4 a ikke kræver, at projektet godkendes efter loven, men blot at projektet er omfattet af husdyrbrugloven eller regler udstedt i medfør heraf (f.eks. husdyrgødningsbekendtgørelsen).

På baggrund af bl.a. en række naboindsigelser har Faxe Kommune imidlertid besluttet at få foretaget en nærmere vurdering af, om projektet er omfattet af screeningspligt efter miljøvurderingsloven, uanset undtagelsesbestemmelsen i husdyrbruglovens § 4 a.

Det forudsætter i første række, at projektet overhovedet er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2. Dette spørgsmål vurderes umiddelbart nedenfor i afsnit 3. Hvis projektet er omfattet af lovens bilag 2 – og som udgangspunkt derfor også omfattet af screeningspligt – er spørgsmålet, om projektet alligevel må anses for at være undtaget fra miljøvurderingslovens anvendelsesområde efter bestemmelsen i § 4, stk. 3. Vi lægger efter det ovenfor anførte herved til grund, at projektet i hvert fald som udgangspunkt faktisk er undtaget fra miljøvurderingslovens anvendelsesområde efter husdyrbruglovens § 4 a, når bestemmelsens forholdsvis brede ordlyd sammenholdes med den tilsvarende brede definition af, hvad der udgør et gødningsopbevaringsanlæg efter lovens § 3, stk. 1, nr. 3. Spørgsmålet er, om det er tilstrækkeligt for også at anse projektet for undtaget efter miljøvurderingslovens § 4, stk. 3. Dette spørgsmål vurderes nedenfor i afsnit 4.

3. Er projektet omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2?

Screeningspligten efter miljøvurderingsloven omfatter som nævnt de projekter, der er optaget på lovens bilag 2, mens de obligatorisk VVM-pligtige projekter fremgår af bilag 1.

Miljøvurderingslovens bilag 2 omfatter bl.a. projekter anlæg til intensiv husdyravl (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1), jf. bilag 2, punkt 1, litra e, samt anlæg til bortskaffelse af affald (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1), jf. punkt 11, litra b.

Det fremgår af VVM-vejledningen fra 2009,¹ at selvstændige eller fælles biogasanlægsprojekt sædvanligvis modtager både gylle og selvdøde dyr til forgasning. Det betyder, at biogasanlægget og udspretningsarealerne for den afgassede gylle betragtes som et affaldsbehandlingsanlægsprojekt efter VVM-direktivet.

Endvidere fremgår det af en tidligere afgørelse om miljøgodkendelse til oplag af afgasset biomasse fra Solrød Biogas på Køgevej 43, som vi har modtaget fra Faxe Kommune, at den afgassede biomasse i hvert fald i den konkrete sammenhæng blev anset for affald bestående af gylle (26,6 %), citronskaller (rester fra pektinproduktion (39,7 %), tang (3,70 %) og animalske biprodukter i form af rester fra mælkesyreproduktion (30 %).² Kommunen lagde i den forbindelse endvidere til grund, at aktiviteten var omfattet af den dagældende VVM-bekendtgørelses bilag 2, pkt. 12, litra b, som svarer til miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 11, litra b, og således var VVM-screeningspligtigt.

Ligeledes har det tidligere Natur- og Miljøklagenævnet i fire separate afgørelser af 30. januar 2017 lagt til grund, at etablering af beholdere til afgasset biomasse fra Solrød Biogas var omfattet af den dagældende VVM-bekendtgørelses bilag 2, pkt. 12, litra b.³

I mangel af andre holdepunkter må vi herefter lægge til grund, at også det aktuelle ansøgte projekt for etablering af en beholder til husdyrgødning i form af afgasset biomasse fra Solrød Biogas på matr. nr. 1af, Vindbyholt By, Roholte, i hvert som udgangspunkt vil kunne være omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 11, litra b, som et anlæg til bortskaffelse af affald.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at det ikke er en forudsætning for screeningspligt efter miljøvurderingsloven, at den ansøgte aktivitet herudover er omfattet af godkendelsespligt efter miljøbeskyttelseslovens § 33. Vi har med det ovenstående derfor heller ikke forholdt os til, hvorvidt det ansøgte er omfattet af et eller listepunkter i godkendelsesbekendtgørelsen.⁴

Ligeledes skal vi bemærke, at det forhold, at det ansøgte anlæg opfylder definitionen af et gødningsopbevaringsanlæg i husdyrbruglovens § 3, stk. 1, nr. 3, ikke i sig selv udelukker, at anlægget samtidig kan anses for et anlæg til bortskaffelse af affald efter miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 11, litra b.

Endelig skal det bemærkes, at der principielt ikke ses at være nogen modsætning imellem det forhold, at den afgassede biomasse på den ene side anses som affald, mens selve opbevaringen på den anden side fortsat reguleres i hus-

¹ Vejledning nr. 9339 af 12. marts 2009 om VVM i planloven.

² Miljøgodkendelse af 22. september 2015 fra Faxe Kommune til oplag af afgasset biomasse/slam på (j.nr. 09.02.16-P19-14-15).

³ NMK-34-0060, NMK-34-00578, NMK-34-00540 og NMK-34-00584.

⁴ Bekendtgørelse nr. 2080 af 15. november 2021 om godkendelse af listevirksomhed.

dyrgødningsbekendtgørelsen. Det gælder i hvert fald, for så vidt at den afgas-sede biomasse omfattes af reglerne i slambekendtgørelsen,⁵ hvor det af § 18 netop fremgår, at opbevaring af affald på brugers virksomhed, der tilføres be-holdere med husdyrgødning, skal ske efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

4. Er projektet undtaget fra screeningspligt efter miljøvurderingslovens § 4, stk. 3, jf. husdyrbruglovens § 4 a?

4.1. Indledende bemærkninger

Det fremgår som nævnt af miljøvurderingsloven § 4, stk. 3, at loven ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter omfattet af bilag 1 eller 2, såfremt projekterne miljøvurderes efter anden lovgivning, som udtrykkeligt undtager disse projekter fra denne lov.

Forudsætningen om, at projekterne efter den anden lovgivning undergår en miljøvurdering, fremgik ikke udtrykkeligt af bestemmelsen i den oprindelige miljøvurderingslov fra 2016,⁶ men blev indsat ved en lovændring i 2020.⁷ Baggrunden var en åbningsskrivelse fra EU-Kommissionen, som havde påpeget, at bestemmelsen ellers kunne fortolkes, som at projekter helt kan undtages fra loven. Det fremgår af lovændringens forarbejder, at der med ændringen alene foretages en mere præcis formulering af bestemmelsen, og at bestemmelsen allerede efter gældende ret forudsætter, at det er processen for miljøvurderingen af konkrete projektyper, der reguleres i anden lovgivning. Om baggrunden for selve bestemmelsen fremgår det, at der enkelte andre steder i lovgivningen er foretaget en selvstændig implementering af VVM-direktivet, men at det med vedtagelsen af miljøvurderingsloven i 2016 var meningen, at miljøvurderingsloven skulle have karakter af hovedloven på området. Derfor blev miljøvurderingslovens § 4, stk. 3, indsat i loven med henblik på at sikre, at der ikke opstod dobbeltregulering i implementeringen af VVM-direktivet. Bestemmelsen kan imidlertid ikke anvendes til at undtage projektyper fra miljøvurderingsprocessen – hverken helt eller delvist.⁸

Den herved forudsatte miljøvurderingsproces vil i det konkrete tilfælde skulle ske i medfør af husdyrbrugloven, da undtagelsen fra miljøvurderingslovens anvendelsesområde forudsættes at ske efter husdyrbruglovens § 4 a.

Spørgsmålet er herefter, om det ansøgte projekt for etablering af en beholder til husdyrgødning i form af afgasset biomasse fra Solrød Biogas på matr. nr. 1af,

⁵ Bekendtgørelse nr. 1001 af 27. juni 2018 om anvendelse af affald til jordbrugsformål.

⁶ Lov nr. 425 af 18. maj 2016 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

⁷ Lov nr. 2192 af 29. december 2020 om ændring af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) og lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

⁸ Forslag til lov om ændring af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) og ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (L 56 (2020/1)).

Vindbyholt By, Roholte, i medfør af husdyrbrugloven faktisk vil undergå en miljøvurderingsproces, der sikrer en tilstrækkelig implementering af VVM-direktivet som forudsat i miljøvurderingslovens § 4, stk. 3.

4.2. VVM-implementeringen i den oprindelige husdyrgodkendelseslov fra 2006

Den nugældende husdyrbruglov bygger på husdyrgodkendelsesloven fra 2006.⁹ Der blev med husdyrgodkendelsesloven indført en integreret tilladelses- og godkendelsesproces med henblik på opfyldelse af forpligtelser efter bl.a. VVM-direktivet, IE-direktivet og habitatdirektivet, og hvor der indgår hensyn, som ellers varetages efter planlovens landzoneregler. Med en tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugloven integreres og varetages således de forskellige hensyn og krav på én gang. Det betyder bl.a., at der ikke samtidig skal indhentes landzonetilladelse, foretages særskilt VVM-screening m.v.

Husdyrgodkendelseslovens (og den nugældende husdyrbruglovs) implementering af VVM-direktivet går i hovedtræk ud på, at husdyrbrug, som er screeningspligtige efter VVM-direktivet, er omfattet af krav om tilladelse eller godkendelse i lovens §§ 10 og 11 (nu husdyrbruglovens § 16 b), mens obligatorisk VVM-pligtige husdyrbrug er samordnet med IE-direktivets krav og omfattet af godkendelsespligt efter § 12 (nu husdyrbruglovens § 16 a). For så vidt angår husdyrbrug, der ikke er omfattet af tilladelses- og godkendelsesreglerne, forudsættes det, at VVM-direktivet overholdes via en række generelle regler, herunder reglerne i lovens kapitel 2 om forbud mod etablering af husdyrbrug m.v. og placering af staldanlæg, husdyrgødningsbekendtgørelsen, og miljøaktivitetsbekendtgørelsen.¹⁰

Af forarbejderne til den oprindelige husdyrgodkendelseslov fremgår det mere specifikt, at VVM-direktivet for husdyrbrug fremover vil være gennemført i Danmark ved husdyrgodkendelsesloven og regler udstedt i medfør heraf, idet disse vil erstatte VVM-reglerne i den dagældende samlebekendtgørelses § 3, stk. 1 og 2, og bekendtgørelsens bilag 1, nr. 17 (*anlæg til husdyrproduktion med kapacitet for mere end 250 DE eller mere end 210 DE i slagtekyllinger alene*), samt bilag 2, nr. 1 e (*anlæg til intensiv husdyravl*) og nr. 14 [rettelig nr. 13; vores tilføjelse] (*ændringer eller udvidelser af anlæg i bilag 1 eller 2, som allerede er godkendt, er udført eller er ved at blive udført, når de kan være til skade for miljøet*). Det vil ifølge forarbejderne sige, at VVM-proceduren for husdyrbrug med husdyrgodkendelsesloven løftes ud af planloven.¹¹

⁹ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

¹⁰ Jf. i det hele beskrivelsen af gældende ret mv. i forslag til Lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love (L 114 (2016/1) fremsat den 12. januar 2017), pkt. 2 og 4.1.

¹¹ Forslag til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (L 55 (2006/1) fremsat den 26. oktober 2006), pkt. 4.1.

Med vedtagelsen af miljøvurderingsloven i 2016 blev VVM-reglerne i hovedtræk overført fra planloven til den ny miljøvurderingslov. Den særskilte implementering af VVM-reglerne, for så vidt angik husdyrbrug, blev imidlertid opretholdt. Det skete ved indsættelsen af undtagelsesbestemmelsen i husdyrgodkendelseslovens § 4 a, hvor det som nævnt fremgår, at miljøvurderingsloven ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter, der er omfattet af husdyrgodkendelsesloven eller regler udstedt i medfør heraf.¹² Det fremgår af forarbejderne, at bestemmelsen skal ses i sammenhæng med den samtidigt foreslåede undtagelsesbestemmelse i miljøvurderingslovens § 4, stk. 3. Det fremgår af forarbejderne endvidere, at VVM-direktivet i dag – for så vidt angår projekter om intensiv husdyravl omfattet af direktivets bilag 1 eller 2 – er gennemført i dansk ret som en integreret del af husdyrgodkendelseslovgivningen, og at denne retstilstand videreføres uændret.¹³

Undtagelsesbestemmelsen i husdyrgodkendelseslovens § 4 a har til stadighed endvidere været afspejlet i selve miljøvurderingsloven ved, at det af to fodnoter til lovens bilag 1, pkt. 17, og bilag 2, pkt. 1, litra e, fremgår, at anlæg omfattet af husdyrgodkendelsesloven (og senere husdyrbrugloven) alene er omfattet af miljøvurderingslovens bestemmelser om miljøvurdering af planer og programmer (og altså ikke af VVM-reglerne, der vedrører konkrete projekter).

4.3. Den ny regulering af husdyrbrug mv. i 2017

Der blev i 2017 indført en ny regulering af husdyrbrug mv.¹⁴ Den ny regulering kom navnlig til udtryk ved en række ændringer af husdyrgodkendelsesloven, hvis titel samtidig blev ændret til den nugældende: lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven).

Med den ny regulering er husdyrgodkendelseslovens ordning, hvor husdyrbrugs anlæg og arealer reguleres samlet i tilladelser og godkendelser, ændret, sådan at arealerne udgår af afgørelserne. Anvendelsen af husdyrgødning reguleres i stedet via generelle regler i bekendtgørelsesform.

Den tidligere husdyrgodkendelseslov omfattede som udgangspunkt alene husdyrbrug defineret som den *ejendom*, hvorpå der er et dyrehold af mere end 3

¹² Jf. lov nr. 427 af 18. maj 2016 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om planlægning, lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om fremme af vedvarende energi og forskellige andre love (Konsekvensændringer m.v. som følge af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)).

¹³ Forslag til Lov om ændring af lov om planlægning, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om fremme af vedvarende energi og forskellige andre love. (Konsekvensændringer m.v. som følge af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)) (L 148 (2015/1) fremsat den 3. marts 2016), bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1.

¹⁴ Lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love (Ny regulering af husdyrbrug m.v. og indførelse af generelle regler for anvendelse af gødning på arealer og for husdyrbrug m.v. som udmøntning af dele af fødevarer- og landbrugspakken samt ændringer som følge af VVM-direktivet m.v.).

dyreenheder, dyreholdet med tilhørende stalde og lignende, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner og tilhørende arealer.

Anvendelsesområdet er for den nugældende husdyrbruglov udvidet, idet husdyrbrugloven efter dennes § 2, stk. 1, som nævnt finder anvendelse på husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre forhold forbundet med husdyrhold. Loven finder desuden anvendelse på arealer, som modtager gødning.

Definitionen af selve husdyrbruget – som efter husdyrbruglovens § 2, stk.1, således nu kun udgør en del af lovens anvendelsesområde på linje med bl.a. gødningsopbevaringsanlæg – er imidlertid fortsat koblet til det matrikulære ejendomsbegreb. Det fremgår af husdyrbruglovens § 3, stk. 1, nr. 1, hvorefter der ved et husdyrbrug i loven forstås husdyranlæg, der tilsammen har et produktionsareal på mere end 100 m², gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre driftsbygninger m.v. til brug for husdyrhold, *som ligger på samme ejendom*.

Husdyrbruglovens implementering af VVM-reglerne er ligeledes fortsat koblet til det samlede husdyrbrug. Der gælder efter den ny bestemmelse i husdyrbruglovens § 16 a, stk. 1, således et obligatorisk krav om godkendelse ved etablering af husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år. Godkendelsesgrænsen er ifølge forarbejderne fastsat, så den svarer til de husdyrbrug, der er omfattet af IE-direktivet og obligatorisk VVM-pligt, eller som må antages nærmest undtagelsesfrit at ville blive screenet til VVM-pligt.¹⁵

De husdyrbrug, hvis emission ikke overstiger 3.500 kg NH₃-N pr. år – eller IE-direktivets stipladstærskler – omfattes af en tilladelsesordning, der i forarbejderne forudsættes at indebære en integreret myndighedsbehandling, der lever op til kravene til screening efter VVM-direktivet og væsentlighedsvurderingen efter habitatdirektivet. Den nævnte tilladelsesordning er indeholdt i husdyrbruglovens § 16 b. Det fremgår af forarbejderne, at et krav om forudgående tilladelse bl.a. findes hensigtsmæssigt, fordi projekter omfattet af VVM-direktivets bilag II under alle omstændigheder først må påbegyndes, når der er truffet afgørelse om, hvorvidt det indebærer en væsentlig indvirkning på miljøet (VVM-screening), og når der er sikkerhed for, at projektet ikke kan skade natur m.v. omfattet af habitatdirektivet.¹⁶

Den nedre grænse for, hvad der udløser krav om tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b – og forudsætningsvis dermed screeningspligt efter VVM-direktivet – går i kraft af definitionen i lovens § 3, stk. 1, nr. 1, ved husdyrbrug med et produktionsareal på 100 m² eller derunder. Det begrundes i forarbejderne med, at regler svarende til de gældende om husdyrbrug op til og med 15 dyreenheder ved en grænse på 100 m² vurderes i vidt omfang at ville være tilstrækkelige til

¹⁵ Forslag til Lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love (L 114 (2016/1) fremsat den 12. januar 2017), pkt. 5.3.1.1.2.2.1.

¹⁶ L 114, pkt. 5.3.1.1.2.2.2.

at udelukke, at der vil kunne være væsentlig indvirkning på miljøet, idet det evt. bør undersøges og overvejes nærmere også at indføre faste krav til afstande til natur.¹⁷

Implementeringen af VVM-direktivet i husdyrbruglovens § 16 a og § 16 b i lovens kapitel 3 omfatter som nævnt alene husdyrbrug. En gyllebeholder på et planteavlsbrug vil ifølge forarbejderne således være omfattet af lovens anvendelsesområde, idet der er tale om et gødningsopbevaringsanlæg, men den vil ikke i sig selv være omfattet af krav om tilladelse m.v. efter lovens kapitel 3, da der ikke er noget produktionsareal og dermed heller ikke tale om et husdyrbrug. Det fremgår af forarbejderne endvidere, at etablering af gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der ikke indgår i husdyrbrug, fortsat vil være omfattet af landzonereglene:

*"Planlovens landzoneregler vil desuden – som hidtil – finde anvendelse i det omfang, der er tale om dispositioner, der ikke er omfattet af husdyrbruglovens foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning. Det betyder, at etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, som ikke skal godkendes eller tillades efter lovens nye §§ 16 a og 16 b, vil være omfattet af landzonereglene i planlovens §§ 35-38. Det gælder f.eks. gylleholdere på planteavlsbrug eller stalde på ejendomme, hvor produktionsarealet samlet set ikke overstiger 100 m². Sådanne anlæg omfattes tillige af husdyrbruglovens §§ 6 og 8 om krav til placering, ligesom de bl.a. kan reguleres i medfør af de foreslåede bemyndigelser i lovens kapitel 2."*¹⁸

Husdyrbruglovens kapitel 2 omhandler krav til placering af anlæg mv. Ændringerne heri i forbindelse med den ny regulering omfatter bl.a. en ny bemyndigelse i lovens § 9 a, stk. 2, hvorefter Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om anmeldeordninger, herunder om pligt til at anmelde etablering, udvidelse eller ændring af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg til kommunalbestyrelsen. Forarbejderne til de lovændringer, der vedrører husdyrbruglovens kapitel 2 nævner ikke VVM-direktivet, heller ikke for så vidt angår spørgsmålet om screeningspligt i relation til anlæg, der ikke indgår som del af et husdyrbrug. Anmeldeordningen er nærmere udmøntet i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Ændringerne af husdyrgodkendelsesloven som konsekvens af miljøvurderingsloven var på tidspunktet for fremsættelsen af lovforslaget for den ny regulering i 2017 endnu ikke trådt i kraft. Lovforslaget til ny den regulering nævner imidlertid den ny bestemmelse i lovens § 4 a, hvoraf det følger, at miljøvurderingslovens ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter, der er omfattet af husdyrbrugloven eller regler udstedt i medfør heraf, og det fremgår, at nogle nærmere angivne ændringer i VVM-direktivet med lovforslaget implementeres, for så vidt angår anlæg til intensiv husdyravl omfattet af direktivet bilag I og II.¹⁹

¹⁷ L 114, pkt. 5.3.1.1.3

¹⁸ L 114, bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 5.

¹⁹ L 114, pkt. 10, indledningen.

Ved den ny regulering blev der endvidere indsat en ny bemyndigelsesbestemmelse i husdyrbruglovens § 34, hvorefter Miljø- og fødevareministeren bl.a. kan fastsætte regler om godkendelser og tilladelser, herunder om kommunalbestyrelsens behandling og vurdering af sagen. Det fremgår af forarbejderne, at det med den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning bl.a. er hensigten at gennemføre VVM-direktivet og IE-direktivet, for så vidt angår husdyrbrug, samt gøre det muligt at gennemføre de nødvendige vurderinger efter habitatdirektivet.²⁰ Den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning er nærmere udmøntet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

4.4. Vurdering og anbefaling

På baggrund af bl.a. Miljøstyrelsens meget klare vejledende udtalelse af 2. september 2022 finder vi efter en samlet vurdering at måtte lægge til grund, at etableringen af en beholder med en kapacitet på ca. 5000 m³ til opbevaring af afgasset biomasse fra Solrød Biogas på matr. nr. 1af, Vindbyholt By, Rohlte, ikke er omfattet af screeningspligt efter miljøvurderingslovens regler om miljøvurdering af konkrete projekter (VVM), idet projektet må anses for undtaget fra miljøvurderingslovens anvendelsesområde efter lovens § 4, stk. 3, jf. husdyrbruglovens § 4 a.

Det må efter vores vurdering i givet fald også indebære, at Faxe Kommune ikke som forudsætning for meddelelsen af en landzonetilladelse efter planlovens § 35 kan stille krav om, at ansøger samtidig har indgivet en ansøgning om screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 21.

Vi skal i den forbindelse bemærke, at kravet om en forudgående miljøvurdering eller screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, udtrykkeligt alene omfatter de projekter, der er omfattet af lovens bilag 1 og 2 samt forudsætningsvis i øvrigt af lovens anvendelsesområde.

I forbindelse med vores vurdering har vi inddraget, at det for anvendelsen af undtagelsesbestemmelsen i miljøvurderingslovens § 4, stk. 3, også er en forudsætning, at projektet undergår en miljøvurderingsproces efter anden lovgivning. Vi har i den forbindelse overvejet, om der ved udvidelsen af husdyrbruglovens anvendelsesområde i 2017 til også at omfatte bl.a. gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der ikke indgår i husdyrbrug, ligeledes er sket en tilsvarende udvidelse af lovens implementering af VVM-direktivet. Det skal ses i lyset af, at kravet om tilladelse og/eller godkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a og § 16 b fortsat efter den ny regulering i 2017 alene gælder ved etablering af husdyrbrug, selvom kravet om forudgående tilladelse i forarbejderne bl.a. begrundes med, at projekter omfattet af VVM-direktivets bilag II under alle omstændigheder først må påbegyndes, når der er truffet afgørelse om, hvorvidt det indebærer en væsentlig indvirkning på miljøet (VVM-screening).

²⁰ L 114, bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 35.

Heroverfor står imidlertid netop Miljøstyrelsens meget klare vejledende udtalelse af 2. september 2022, hvor styrelsen vurderer, at beholdere til opbevaring af husdyrgødning, herunder f.eks. husdyrgødningsbaseret afgasset biomasse, er omfattet af husdyrbrugloven, og derfor ikke skal undergå screening i henhold til miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 11, litra b, ej heller såfremt de opføres på jordbrugsvirksomheder som defineret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, jf. husdyrbruglovens § 4 a.

Miljøstyrelsen har i den forbindelse inddraget de ovennævnte forarbejder til den ny regulering af husdyrbrug mv. fra 2017, hvor det netop fremgår, at en gyllebeholder på et planteavlbrug vil være omfattet af lovens anvendelsesområde, idet der er tale om et gødningsopbevaringsanlæg, men ikke i sig selv vil være omfattet af krav om tilladelse m.v. efter lovens kapitel 3, da der ikke er noget produktionsareal og dermed heller ikke tale om et husdyrbrug.

Ligeledes har Miljøstyrelsen lagt vægt på, at lovens § 4 a ikke kræver, at projektet godkendes efter loven, men blot at projektet er omfattet af husdyrbrugloven eller regler udstedt i medfør heraf (f.eks. husdyrgødningsbekendtgørelsen). Styrelsen har i den vejledende udtalelse således også forholdt sig til, at kravet om tilladelse og/eller godkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a og § 16 b fortsat efter den ny regulering i 2017 som ovenfor anført alene gælder ved etablering af husdyrbrug.

På den baggrund må vi således også lægge til grund, at betingelserne i miljøvurderingslovens § 4, stk. 3, for at undtage opbevaringsanlæg til afgasset biomasse fra husdyrgødningsbaserede biogasanlæg, der ikke indgår i husdyrbrug, forudsætningsvis må anses for opfyldt efter husdyrbruglovens § 4 a.

Aarhus, den 15. december 2022

Asger Janfelt